

Beszámoló a Martonvásári Városi Könyvtár 2023. évi tevékenységéről

A Martonvásári Városi Könyvtár a tárgyévben közszolgáltatási feladatellátási szerződés keretében a 100%-os önkormányzati tulajdonú Martonvásár Városi Közszolgáltató Nonprofit Kft. működtette a Brunszvik-Beethoven Közösségi Ház és Könyvtár integrált intézmény részeként, elkülönített költségvetésű szervezeti egységként. Az Könyvtár a gazdasági társaság szervezeti felépítésében a Kulturális Iroda (MartonKult), azon belül a Közgyűjteményi Csoport keretében végzi tevékenységét. A Könyvtár a gazdasági társaság szervezeti felépítésében a Kulturális Iroda, azon belül a Közgyűjteményi Csoport keretében végzi tevékenységét. Hivatalos elnevezése jelenleg Martonvásári Városi Könyvtár, szakmai besorolása Martonvásár város települési könyvtári feladatait ellátó települési közművelődési nyilvános közkönyvtár.

2023. évi tevékenység főbb irányai az alábbiak voltak: az év folyamán jelentősen növekedett olvasói igények színvonalas kiszolgálása a könyvtár nyújtotta szolgáltatásokkal; hatékony könyvtárszakmai munka; könyvtárpedagógia projektekből való önálló és társult részvétel.

A működéssel összefüggő gazdálkodás főbb adatai 2023. évben

Bevételek:

-Saját bevétel:	708 e Ft
-Fenntartói finanszírozás:	9. 522 e Ft
- ebből állami támog.-ból könyvt. dok. besz.	<i>1. 289 e Ft</i>
Összesen:	10. 230 e Ft

Kiadások:

A fenntartó általi finanszírozás:	
-Dologi kiadások és egyéb folyó kiadások:	5. 012 e Ft
- ebből könyvtári dokumentum beszerzés:	<i>1. 289 e Ft</i>
-Személyi juttatások és azok járulékai:	5. 218 e Ft
Összesen:	10. 230 e Ft

A Könyvtár gazdálkodását 2023-ban a korábbi éveknél is szigorúbb takarékoság jellemezte, ily módon sikerült az üzleti terv keretein belül megoldani a szervezeti egység működését. Kiadásaink az elengedhetetlenül szükséges létesítményüzemeltetési és működési,

valamint bérköltségekre korlátozódtak, a könyvtári dokumentum beszerzéssel kapcsolatos szakmai kiadásokat teljes egészében az önkormányzat részére folyósított központi költségvetés célzott támogatásából finanszíroztuk 1.289 e Ft értékben. Ez az előző évek beszerzési kereténél alacsonyabb volt, mivel a saját forrású beszerzések hiánya miatt az önkormányzatok könyvtári érdekeltségnövelő pályázatának keretében a tárgyévben további forrást ilyen céllal nem kaptunk. A kiadási oldal tárgyévi összetétele a korábbi évekhez viszonyítva több tényező esetében változott. A bér a korábbi évhez képest számottevő növekménnyel nem járt, mivel egy munkatárs szülés miatt egész évben tartósan távol volt. A szükséges létesítményüzemeltetési és működési kiadások (3.723 e Ft, melyből az energiaköltség 1.158 ezer Ft) mellett beruházásként 132 e Ft költséggel teakonyha került kialakításra. A bevételi oldalon működési bevételként 708 e Ft (2022-ben 514 e Ft) folyt be a beiratkozási és díjából és a könyvtári reprográfiai szolgáltatások díjaiból. **2023-ban az Önkormányzat fenntartói támogatás 9. 522 ezer Ft volt.**

Személyi feltételek

2022-ben egy fő könyvtárvezető könyvtáros és egy fő részmunkaidős könyvtári asszisztens a működtette a könyvtárat a közgyűteményi csoportvezető segítségével. 2022 szeptemberétől a könyvtárvezető könyvtáros gyermekvállalás miatt 2024 októberéig tartósan távol van. Munkaköre a tárgyévben többször meghirdetésre került, sikertelenül. A könyvtári ellátás folyamatosságát könyvtáros hiányában szakképzettséggel nem, de könyvtári munkában gyakorlattal rendelkező munkatársak biztosították, sikeresen leküzdve a személyi alulfinanszírozottság okozta problémákat. A könyvtári asszisztens heti 33 munkaórában végezte feladatait, működtette az olvasószolgálatot és folyamatosan biztosította a gyűjteményi rendet. Miklós Gergely muzeológus, közgyűjteményi csoportvezető a könyvtárosi és könyvtárvezetői feladatokat látta el és segítette, betegség és szabadság ideje alatt helyettesítette az olvasószolgálat működtetésében a könyvtári asszisztent.

A könyvtár gyűjteményi állománya, gyűjteményezési tevékenysége

A könyvtári dokumentum állomány 2023. évben 402 egységgel bővült. Ebből 102 kötet ajándékozás keretében gyarapította könyvtárunkat, 1.026.549,- Ft értékben 300 kötetet pedig a települési kulturális normatíva 10%-át kitevő könyvtári dokumentum beszerzési keret terhére vásároltunk. Az újonnan beszerzett könyvek elsősorban a szépirodalmi és a gyermek részleget gazdagították. Az új beszerzések feldolgozottsága 100%-os volt az év folyamán, az olvasói hozzáférést sikerült 2 napra vagy az alá szorítani. Az év végén az olvasók rendelkezésére álló dokumentumok száma meghaladta a 23,5 ezret.

Népszerűek az időszak kiadványok (napilapok, magazinok, irodalmi, művészeti és közéleti folyóiratok) az olvasók körében, 57 periodika több mintegy ezer tárgyévi lapszámát foghatták kézbe az olvasók könyvtárunkban. 14 időszak kiadványra fizettünk elő az év folyamán a települési kulturális normatíva 10%-át kitevő könyvtári dokumentum beszerzési keret terhére 262.830,- Ft értékben. Emellett 43 folyóirathoz ingyenesen jutottunk hozzá, többségében az NKA által támogatott folyóiratok városi könyvtárakhoz ingyenesen történő eljuttatását lehetővé tevő pályázat keretében.

Mintegy kétezer kötet lett ellátva új cutter és szak jelzettel a korábbi olvashatatlan, sérült helyett.

A könyvtár szolgáltatásai, azok igénybevétele

A könyvtár október 15-ig heti 27 órában tartott nyitva, keddtől péntekig 12 és 18, szombaton 9 és 12 óra között. Martonvásár Város Önkormányzata Képviselő-testületének az energiatakarékossággal összefüggő döntése alapján a tárgyév elején, március 15-ig ez kis mértékben szűkült a keddtől péntekig 13 és 17, szombaton 9 és 12 óra közötti időszakra. A nyitva tartás a jogszabályi előírásoknak megfelel, a helyi könyvtárlátogatói igényeket kielégíti. Ez idő alatt a könyvtár egyben a Digitális Jólét Program pontjaként is működik.

A tárgyévben a szolgáltatási mutatók a járványhelyzet előtti időszakét számottevően meghaladják. A könyvtár regisztrált olvasóinak száma 631 fő, a könyvtárhasználatok száma 9249 (2022-ben 5344) volt. Az év folyamán 10.360 (2022-ben 8497) dokumentumot kölcsönöztek ki. Olvasóink örömmel éltek a könyvtárközi kölcsönzés lehetőségével, 42 dokumentumot kértünk ki e célból más könyvtáraktól. Az időszaki kiadványok (napilapok, magazinok, folyóiratok) helyben olvasása mellett egyre népszerűbb azok kikölcsönzése és otthoni olvasása, ezt az utóbbi tendenciát a korábbi járványhelyzet is erősítette.

Az olvasók korbéli megoszlását vizsgálva a legjelentősebb réteget a gyerekek, gyermekes családok, nyugdíjasok képezik. Könyvtárunk esetében az aktív korúak az országos arány felett képviseltetik magukat a könyvtár látogatói között. Biztató tendencia, hogy a könyvtárnak az iskolához és óvodákhoz való közelebb költözésével egyre több gyerekes szülő, illetve egész család választja akár több órás programnak a könyvtár felkeresését. Ugyan a könyvtár alkalmazottjai részéről jelentős pedagógiai kihívás, de jó irányba mutató változás, hogy szintén az iskola közelsége miatt mindennaposá vált, hogy az iskola után a diákok a könyvtárban tanulnak, könyveket lapozgatva beszélgetnek, ott várják meg értük jövő szüleiket.

A könyvtár ad otthont a Központi Informatikai Fejlesztési Ügynökség által koordinált, a lakosság digitális képességeit erősítő, esélyegyenlőséget célzó Digitális Jólét Program Pontjának. A programban biztosított IKT eszközök közöttük két notebook, valamint a könyvtár két korábban, hasonló célú pályázata keretében beszerzett saját személyi számítógépe áll a szolgáltatást igénybe vevők rendelkezésére. A tárgyévben mintegy 900 alkalommal éltek a könyvtár nyújtotta lehetőséggel, elsősorban diákok és saját internettel nem rendelkező felnőttek. Ez utóbbiak gyakran igényelnek technikai segítséget is a használathoz. Míg a diákok elsősorban tanuláshoz, játékhoz, a nyugdíjasok kapcsolattartáshoz, böngészéshez, az aktív korúak hivatali ügyintézés, álláskeresés céljából használják az ingyenes internet lehetőséget.

A könyvtár 2019-ben történt költözése óta annak lakossági reprográfiai (fénymásolás, nyomtatás) szolgáltatásait több ok miatt az Óvodamúzeumban, a múzeum munkatársai végzik. A számottevő bevétellel nyereséges szolgáltatásra rendkívül nagy az igény, mintegy 850 alkalommal vették igénybe az év folyamán.

A járványügyi helyzet a korábbi években a könyvtári rendezvények tartását csak korlátozottan tette lehetővé. Ezt ellensúlyozva 2023-ben 36 rendezvény, program került lebonyolításra 760 fő részvételével, melyeket részben a könyvtár munkatársai szerveztek vagy a könyvtár adott otthont ezeknek. Iskolai osztályoknak 9 alkalommal, összesen 173 résztvevővel tartottunk könyvtárhasználati foglalkozást. Az EFOP-4.1.8-16-2017-00093 számú „Éld át, tanuld másképp, fejlődj könnyedén a megújult könyvtárban” elnevezésű pályázat keretében megvalósult könyvtári oktatóterem szolgáltatásait az év folyamán 14 alkalommal 249 fő (javarészt általános iskolai tanulócsoporthoz) vette igénybe a könyvtáros által vezetett foglalkozásokon, így a pályázati vállalásokat is sikeresen teljesítettük.

Igen sikeres volt a családok körében a MartonKult által szervezett és lebonyolított, uzsonnával egybekötött könyvtári Mesedélután programsorozatnak, mely alkalmai során a

város ismert személyiségei meséltek. A sorozat 10 rendezvényén 315-en vettek részt. Három alkalommal biztosítottunk helyszínt a Martonvásári Vers Klub összejöveteleinek.

Sikeresen működik a könyvtár katalógusának interneten történő távoli elérése, az OPAC rendszer. A település honlapjának könyvtári részén elérhető felületen az olvasók otthonról tájékozódhatnak, hogy az általuk keresett kiadvány megtalálható-e a könyvtár állományában.

A Könyvtár kommunikációjában fontos szerepet tölt be a MartonKult és a Martonvásári Könyvtár Facebook oldala.

Fejlesztések, technikai feltételek

A könyvtár új helyre való költözése több pozitív változást is hozott a szakmai-technikai feltételekben. A felnőtt részlegtől a megfelelő módon el lett különítve a gyermekkönyvtári részleg. A könyvtári állomány kurrens részének egészét az olvasók a helyhiány most sem tudják közvetlenül elérni, azonban az előző helyszínnel ellentétben ez az állományrész már a könyvtárhoz közvetlenül csatlakozó helyiségekben van elhelyezve, így ez a korábbi helyzethez viszonyítva könnyíti a könyvtáros munkáját. A periodikák elhelyezése áttekinthetőbbé vált. A tárgyévben állítottuk be a 2022-ben 429 ezer forintért vásárolt könyvtári polcokat, mellyel hatvan éves rossz tárolási kapacitású, korszerűtlen könyvállványt váltottunk ki. Ez lehetővé tette a nem szabadpolcos állomány átrendezését, mely így áttekinthetővé vált. A polchiány megszüntetése az elkövetkező évek fejlesztési feladata lesz.

Az EFOP-4.1.8-16-2017-00093 számú „Éld át, tanuld másképp, fejlődj könnyedén a megújult könyvtárban” elnevezésű pályázat keretében elkészült könyvtári oktatóterem a pályázati vállalásoknak és elvárásoknak megfelelően működött. 2023. június 22-én sikeresen lezárult a pályázat fenntartási időszakának 2. éve. Az öt éves fenntartási időszak folyamán a vállalt paraméterek elérése és dokumentálása a könyvtár munkatársainak feladata.

Martonvásár, 2024. január 26.

Miklós Gergely
közgyűteményi csoportvezető